

Gomba toxikológiai laboratóriumi vizsgálatok adatai 2007 október 1-október 31. között, és az azokból levonható következtetések

2007. október 1-től az MgSzH Központ Élelmiszer- és Takarmánybiztonsági Igazgatóság végzi a gomba-toxikológiai vizsgálatokat, a vizsgálati feladat OÉTI-ből átcsoportosítása miatt, amely éppen vadon termő gombák szezonjára, őszi időszakra esett.

2007. októberben összesen **72 vizsgálati megkeresés érkezett laboratóriumunkba, amely 139 megvizsgálandó minta feldolgozásával járt, gombamérgezés vagy gyanúja miatt.**

A vizsgálati felkérések zöme, (70 db) a betegeket ellátó kórházakból (Szombathelytől Nyíregyházáig), 2 alkalommal ÁNTSZ-től (Miskolc megyei Intézet, Komlói Kistérségi Intézet) érkezett.

A 72 gombamérgezés gyanús eseményből **37 alkalommal sikerült mérgező, vadon termő gombát kimutatni.**

A fennmaradó 35 alkalommal legtöbb esetben ehető gombát mutatott ki a laboratóriumunk, de néhány esetben nem lehetett gombatartalmat kimutatni a beküldött mintából.

A 139 minta gyomormosó folyadék, hányadék, tisztítási hulladék, ételminta, maradék gomba, fagyasztott gomba, stb. minta volt, közülük **63 bizonyult pozitívnak.** Egy-egy esemény kapcsán beküldött minták száma 1-7 között változott.

A vizsgálatok kapcsán jelzett adatok szerint a **megbetegedettek száma összesen 122** volt, ebből **76 főnél lehetett visszavezetni a megbetegedést mérgező, vadon termő gomba, vagy abból készült étel fogyasztására.**

Piacon vásárolt, vadon termő gombától az utóbbi években nem fordult elő megbetegedés. A panaszokat minden esetben a saját szedésű, vagy kapott, szakértő által be nem vizsgált gombák okozták.

Figyelemfelkeltő, hogy a 72 eseményből 11-nél gyermekek körében lépett fel a gombamérgezés gyanúja, amely 1 éves gyermeket is érintett! A 11-ből 6 alkalommal bizonyította a laboratóriumi vizsgálat a mérgező gomba szerepét a megbetegedésben.

kisgyermeket érintő események óvodák udvarához, kertekhez köthetők. Gyermek körében tünetek nem voltak, mert még időben észrevették ténykedésüket, és orvoshoz vitték őket.

2007 októberében az ÉTYI laboratóriumában vizsgált, megbetegedést okozó gombafajok és a fogyasztásukkal összefüggő megbetegedések száma

Mérgezést okozó gombafaj magyar neve	Milyen ehető gombával tévesztették össze leggyakrabban	Megbetegedések száma (fő)
nagy döggomba	szürke pereszke, tőkegomba, csiperke, erdei gilvagomba, őzlábgomba, tinorú, csigagomba	12
zöldesszürke döggomba	lilásszürke pereszke	2
kerti őzlábgomba	őzlábgomba	1
világító tölcsérgomba	nem ismert	5
lucfenyvesi galambgomba	lila pereszke	1
trágyagomba	nem ismert	1
mezei tölcsérgomba	füle gomba	1
retkszagú fakógomba	nem ismert	1
kerti tintagomba	nem ismert	1
légyölő galóca	nem ismert	1
gyűrűs tuskógomba	nem ismert (hibás ételkészítés)	9
csoportos tuskógomba	nem ismert	1
kígyógomba	nem ismert	1

A nem kellő gombaismerettel rendelkező gyűjtők gyakran összetévesztik a mérgező gombafajokat a hozzájuk nagyon hasonló ehető gomba-párjaikkal.

ÉTYI

Így például összetéveszthető az októberben is legtöbb mérgezést okozó **nagy döggomba** (*Entoloma sinuatum*) fajt az ehető **májusi pereszkével** (*Calocybe gambosa*), vagy a késő ősszel termő **szürke pereszkével** (*Lepista nebularis*). A **zöldesszürke döggombát** (*Entoloma rhodopolium*) is ezekkel az ehető fajokkal szokták leggyakrabban összekeverni.

A **kerti őzlábgombát** (*Macrolepiota hortensis*) a **nagy őzlábgombával** (*Makrolepiota procera*), vagy a **piruló őzlábgombával** (*Macrolepiota rhacodes*) könnyű összetéveszteni.

A **világító tölcsérgombát** (*Omphalotus olearius*) az egyik legtöbbet gyűjtött étkezési gombával, a **sárga rókagombával** (*Cantharellus cibarius*) keverik össze a kellő fajismerettel nem rendelkező gyűjtők.

A **galambgombák** nemzetségében a **csípős, nem ehető** és az **ehető** fajok között a faji különbözőségek apró jegyek alapján dönthetőek el, ezért a **csípős, nem ehető** galambgombákat rendszerint az ugyanebbe a nemzetséghez tartozó finom és gyakorta gyűjtött **ehető galambgomba** fajokkal tévesztik össze.

Ezek a gombafajok *gyomor-béltünetes megbetegedést* okoznak.

Tünetek: általában rövid idő (15 perc-2 óra) múlva jelentkező rosszullet (hányás, hasmenés, hasgörcs).

Oka: a gomba által termelt kémiaiailag különböző összetételű vegyi anyagok, amelyek a gyomor-bél nyálkahártyáját ingerlik.

A nagy döggomba a súlyosabb gyomor-béltünetes megbetegedést okozó fajok közé tartozik, melynek az oka hogy a gyomor-bélingerlő anyagok mellett muszkarin toxint is tartalmaznak, amely így súlyosabb tünet-együttest okoz.

A **trágyagomba** (*Psilocybe* sp.) apró, vékonyhúsú gomba, esetleg a **mezei szegfűgombával** (*Marasmius oreades*) téveszthető össze.

A trágyagomba *Pszilocibin típusú* mérgezést okoz.

Tünetei: 0,5 órától 2 óráig tartó lappangási idő után testi (fejfájás, szédülés, lassú pulzus, alacsony vérnyomás) és pszichikai (boldogság, félelem, felszabadultság, tér és időérzési zavarok, dühroham, depresszió). A hatás 6-10 óra hosszat is eltarthat.

Ezeket a tüneteket a gomba által termelt idegrendszerre ható anyagok (neurotoxinok) okozzák.

A **mezei tölcsérgomba** (*Clitocybe dealbata*) miként a neve is utal rá, mezőn, réten rendszerint fű között található, így a gombagyűjtők gyakran a **mezei szegfűgombával** (*Marasmius oreades*) tévesztik össze.

A **reteszagú fakógombát** (*Hebeloma sinapisans*), amely a nagytermetű és vastaghúsú rendszerint a vastaghúsú **pereszkével** szokták a gyűjtők összetéveszteni.

A **mezei tölcsérgomba** (*Clitocybe dealbata*) és a **reteszagú fakógomba** (*Hebeloma sinapisans*) *susulyka, vagy muszkarin típusú* mérgezést okoz.

Tünetei: rövid lappangási idő (15 perc és 2 óra között), jellegzetes idegrendszeri tünetek (izzadás, remegés, könnyezés, nyálfolyás) jelentkeznek kezdetben, majd a pulzus lelassul, pupilla beszűkül, a vérnyomás csökken. Asztmához hasonló

ÉTYI

légszomj, és látási zavarok léphetnek fel. A mérgezés kimenetele dózistól függően akár halálos is lehet

A mérgezést a gomba által termelt másodlagos anyagcseretermék a *muszkarin* okozza, mely enzim gátló hatású.

A kerti tintagomba (*Coprinus micaceus*) véletlenszerű gyűjtése és fogyasztása a felügyelet nélkül hagyott gyerekek között fordul elő gyakran.

Amennyiben a kerti tintagomba gyűjtése étkezési céllal történik, abban az esetben fokozott figyelemmel kell lenni a gomba fogyasztására, mivel alkohollal együtt fogyasztva megbetegedést okozhat.

Tintagomba-típusú mérgezést okoz.

Ez egy olyan mérgezés típus, amely a gomba és alkohol együttes fogyasztása során alakul ki.

Tünetei: néhány perctől 72 óráig tartó tünet együttes a gombafogyasztás után (forróságérzet, vörösödés arcon és nyakon, izzadás, remegés, fémes íz a szájban, szapora szívvverés, vérnyomásesés).

Ajánlatos tintagomba fogyasztás után minden nemű alkohol fogyasztásának kerülése 3 napig.

A **légyölő galóca** (*Amanita muscaria*) jellegzetes megjelenésű, nagytermetű gomba, **nem téveszthető össze egyetlen más ehető gombával sem. Mégis minden évben előfordul légyölő galóca típusú mérgezés. Ez arra enged következtetni, hogy sokan a legkisebb gomba faj ismeret nélkül gyűjtenek étkezésre kalapos gombát.**

A légyölő galóca *párducgalóca* típusú mérgezést okoz.

Tünetei: rövid lappangási idő (0,5-3 óra) után jelentkező alkoholmámorhoz hasonló tünetek jellemzik.

A tünetek kialakulásáért a gomba által termelt méreganyagok (iboténsav, muszkazon)

A **gyűrűs tuskógomba** (*Armillariella mellea*) **a legtöbbet gyűjtött és fogyasztott gombák közé tartozik, amely hőre bomló méreganyagot tartalmaz. Ezért csak kellő ideig tartó (20 perc) hőkezelés után fogyasztható, amit szigorúan be kell tartani.** A gyűrűs tuskógomba csoportosan megjelenő gombafaj, amelynek tönkje rostos, nehezen emészthető, ezért csak a kalapja (maximum 3 cm-es tönkhosszal) fogyasztható.

A **kígyógomba** nemzetség fajai aprók, rendszerint csoportosak, nincs ehető faj közöttük. Az októberben történt megbetegedést is kisgyermek által leszedett és nyersen megevett gomba okozta.

2007. november

**Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal
Központ
Élelmiszer- és Takarmánybiztonsági
Igazgatóság**